

RADOVI STUDENATA

VIDEO MODELING I VIDEO PROMPTING

VIDEO MODELING AND VIDEO PROMPTING

Anđelka Franjičić, Azra Grizović, Marija- Zorka Vasilj i Matea Visković

SAŽETAK

U posljednje vrijeme se razvija sve više različitih metoda koje služe kao pomoć u učenju što je jako važno za osobe s teškoćama u razvoju. Novije metode u podučavanju svaka-ko su i video modeling i video prompting, koje su se prema istraživanjima pokazale kao učinkovite, posebno kod osoba s intelektualnim teškoćama i autizmom koje se suočavaju s nizom izazova u učenju (pažnji, primanju, prijenosu, obradi informacija i pamćenju). Video modeling predstavlja način podučavanja koji se temelji na prikazu kraćeg video-zapisa koji služi kao model određenog ponašanja/vještine. S druge strane imamo video prompting koji predstavlja način podučavanja vještina pomoću kraćih video zapisa koji prikazuju svaki korak izvođenja neke vještine/ponašanja zasebno, a osoba ponavlja ono što je vidjela na prethodnom video zapisu i koristi se za podučavanje složenijih vještina/ponašanja. Ove dvije metode se mogu koristiti za podučavanje različitih ponašanja, ali i razvojnih funkcija poput jezika, brige o sebi, socijalnih i akademskih vještina te adaptivnog ponašanja općenito. U radu je prikazana njihova učinkovitost, predvještine potrebne za njihovu primjenu, način odabira zadataka te koraci i materijali potrebni za stvaranje video modelinga i video promptinga. Također, u radu su prikazani rezultati anketnog upitnika koji su nas potakli na odabir i obradu ove teme koja je jako bitna u edukaciji i rehabilitaciji.

Ključne riječi: *video modeling, video prompting, poučavanje, osobe s teškoćama u razvoju*

ABSTRACT

In the last couple of years, there are more developed methods which may be beneficial in tuition of people with disabilities. Video modeling and video prompting are two of the newer methodes that are being used. These two methodes showed to be sufficient, especially for people with intellectual difficulties and autism who are dealing with many challenges in the learning process (attention, receiving, sending and procesing of infromations and memorising them). The video modeling method is presented as a way of tutoring that is based on showing a short video, which serves as a pattern of a certain behaviour or skill. On the other hand, there is a method of video prompting which is presented as a way of tutoring skills that is based on showing short video clips that show every step of a skill or behaviour individually, and the person repeats everything that has been seen on the previous video clip. This method is being used for tuition of complex behaviours and skills. These two methods can be used for tuition of different behaviours, and also developmental functions such as language, self-care, social and academic skills, as well as adaptive behaviour in general. This article showses their effectiveness, the key pre-skills that are needed for their usage, and the way of choosing the tasks, as well as steps and materials needed for creating video modeling and video prompting methods. Also, the results of a questionnaire are presented in this article which have made us choose this theme that is very important in education and rehabilaition.

Key words: *video modeling, video prompting, tuition, people with disabilities*

UVOD

Tehnologija je u današnje vrijeme postala sastavni dio naše svakodnevnice, pa se tako u raznim oblicima počela primjenjivati i u poučavanju. Kao jedni od oblika poučavanja koji koriste tehnologiju su video modeling i video prompting metode, a one su se, prema brojnim istraživanjima, pokazale kao produktivne posebno za djecu iz spektra autizma, te djecu s intelektualnim teškoćama. Ove dvije metode se koriste za poučavanje ne samo akademskih, nego i adaptivnih i socijalnih vještina.

Video modeling se definira kao način podučavanja u kojem koristimo opremu za snimanje i prikazivanje videozapisa kako bi osigurali vizualni model odabrane vještine ili ponašanja. U video modeliranju videozapisa, pojedinci promatraju sebe i uspješno ponašanje na videu, a zatim oponašaju ciljano ponašanje (Nikopoulos C. K. i Keenan M., 2004).

Smatra se kao učinkovita intervencija za poboljšanje vještina vezanih uz igru kao što je individualna igra ili grupna igra kod djece sa poremećajem iz spektra autizma. Također je poznato da ova populacija obično nije uključena u socijalno učenje, stoga je video modeliranje pristup koji izravno podučava vještinu ili ponašanje koje se treba imitirati i primjenjivati u prirodnom okruženju (Lee, 2015). Kao takvo, video modeliranje je pozitivno povezano i s poboljšanjem u vještinama teorije uma, izvršnim funkcijama, jezičnoj pragmatiki, združenoj pažnji i ponašanjima koja iz njih proizlaze poput dijeljenja, recipročnih socijalnih interakcija, empatije te vokalne i motoričke imitacije (Jančec, Simleša, Frey-Škrinjar, 2016).

Video prompting je oblik videomodelinga koji koristi kratke video isječke kako bi se odabrane vještine ili ponašanja učile korak po korak (Canella-Malone i sur., 2011). Brojna istraživanja ukazuju na učinkovitost video prompting metode u poučavanju raznih vještina, a poseban naglasak se stavlja na uspješno usvajanje i primjenu aktivnosti svakodnevnog života, posebno aktivnosti vezanih za kućanstvo. Autori naglašavaju važnost interesa i motivacije osobe u odabiru aktivnosti koju ćemo poučavati (Devender R. Banda, Maud S. Dogoe i Rose Marie Matuszky, 2010).

Budući da smo pretraživanjem literature pronašle jako malo istraživanja vezanih za ovu temu na našem području, odlučile smo provesti anketu o poznavanju i korištenju video modeling i video prompting metoda u poučavanju na području Bosne i Hercegovine i Republike Hrvatske. Anketu su ispunila 32 visokobrazovana edukacijska rehabilitatora, zaposlena u sustavu odgoja i obrazovanja ili u sustavu zdravstva.

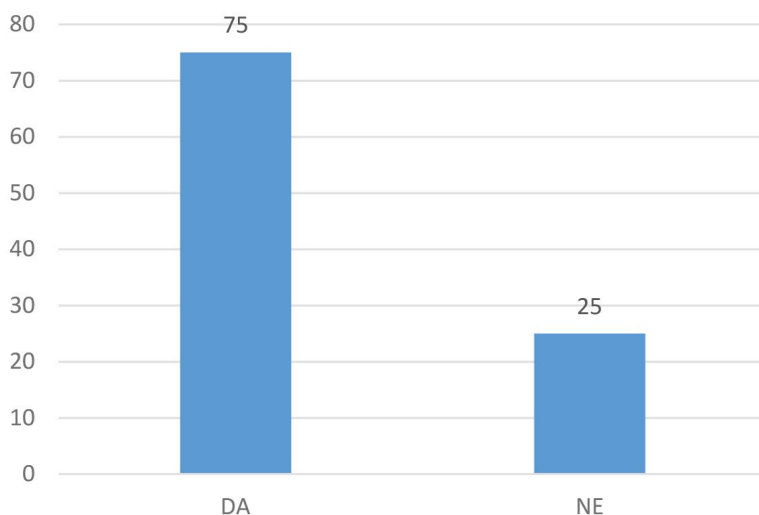
METODE

Anketni upitnik proveden je među diplomiranim edukacijskim rehabilitatorima na području Bosne i Hercegovine i Republike Hrvatske koji rade u odgojno-obrazovnim i zdravstvenim ustanovama. Njime se nastojao dobiti uvid u informiranost edukacijskih rehabilitatora o video modelingu i video promptingu te o njihovoj primjeni u praksi. Upitnik se sastojao od osam pitanja otvorenog i zatvorenog tipa, a online su ga ispunile 32 osobe, odnosno 32 visokoobrazovana edukacijska rehabilitatora.

Rezultati anketnog upitnika

Rezultati su pokazali da su stručnjaci uglavnom upoznati s pojmom video modeling i video prompting, ali da ih kao metode poučavanja vrlo malo koriste u svome radu, a razlozi su različiti, među kojima je najveći nedostatak opreme, odnosno tehnike. U nastavku će se prikazati rezultati svakog pitanja pojedinačno, te će biti prikazani na grafu.

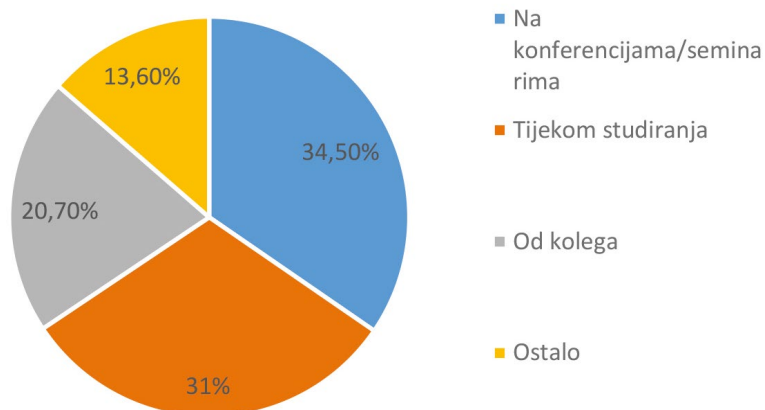
1. „Znate li što je video modeling i video prompting?“

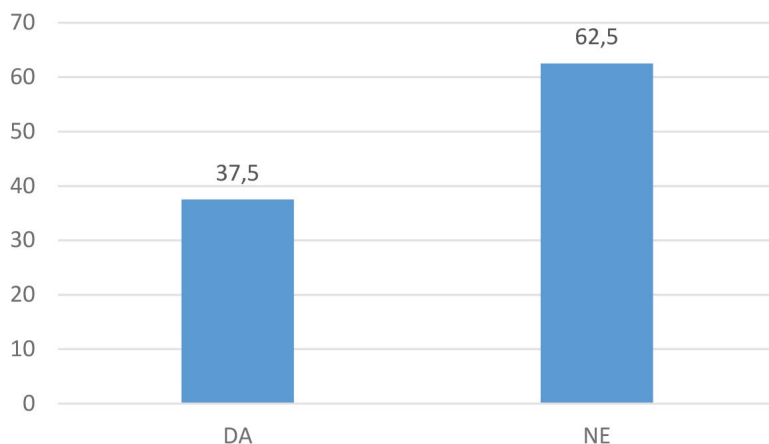
Od 32 ispitanika, njih 24, odnosno 75% je odgovorilo da su upoznati s pojmovima video modeling i video prompting, a njih 25% nije.

2. Ako ste na prethodno pitanje odgovorili sa "DA", na koji način ste saznali za navedene pojmove?

Izvori informiranja o navedenim pojmovima bile su konferencije/seminari (34,5%), studiranje (31%), stručni suradnici/kolege (20,7%). Manji dio ispitanika o video modelingu i video promptingu saznao je na praksi i nekim edukacijama.

3. Koristite li video modeling i video prompting u svome radu?

Kao što se može iščitati iz grafa, većina ispitanika ove metode poučavanja ne koristi u svome radu, čak njih 62,5%, dok preostalih 37,5% njih koristi.

4. Pokušajte u par riječi/rečenica sami definirati video modeling i video prompting.

- Odgovori na ovo pitanje bili su različiti, te smo izdvojili neke od njih:
- Vizualna metoda poučavanja koja se odnosi na gledanje video zapisa nekoga tko modelira ciljano ponašanje ili vještinu, a zatim oponaša promatrano ponašanje/vještinu.
- Video modeling je podučavanje vještinama uporabom prigodnog video klipa netom prije aktivnosti. Video prompting je cjepkanje svakog koraka i podučavanje vještine klipovima u slijedu.
- Podrška za osobe s IT i/ili roditelje/skrbnike putem interneta.
- Učenje vještina bazirano na snimkama koje prikazuju kako se određena vještina izvodi.
- Video upute za usvajanje vještine.
- Poučavanje putem videa.
- U modeliranju se prikazuje cijela aktivnost koju dijete/osoba treba ponoviti, dok je prompting snimka koraka po koraka određene aktivnosti koje dijete/osoba treba ponoviti.

Nakon ovog pitanja, slijedilo je kratko objašnjenje metoda video modelinga i video promptinga, kako bi osobe koje do sada nisu bile upoznate s tim pojmovima dobile informacije o njima.

5. Što mislite koje su prednosti ovakvog podučavanja?

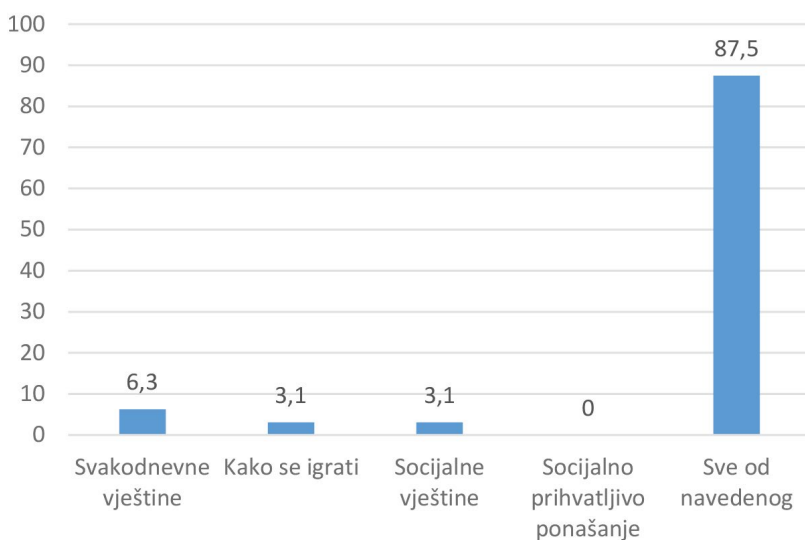
Neke od prednosti korištenja ovih metoda poučavanja koje su ispitanici naveli su sljedeće:

- Vizualno se predočavaju stvarne životne situacije i lakše se stječu vještine i kompetencije.
- Korisnicima je Video modeliranje jednostavan i učinkovit nastavni alat koji motivira djecu za učenje kroz zabavan i zanimljiv vizualni medij.
- Motivira djecu za učenje kroz zabavan i zanimljiv vizualni medij. Snimke se mogu reproducirati neograničen broj puta, moguće ih je pauzirati i premotavati.
- Povećanje samopouzdanja, samostalnosti, općenito veći osjećaj vrijednosti i uspjeha.
- Nije loše ali, nije za sve.
- Za djecu koja mogu vizualno percipirati i interpretirati sadržaj, može biti vrlo koristan i interaktivan način učenja određenih vještina. Može se izvoditi i s roditeljima doma, relativno je jednostavan način podučavanja čime se vrijeme za učenje znatno povećava.
- Mislim da je to jako korisno za djecu s autizmom.
- Može biti odličan alat za poučavanje socijalnih vještina kod djece s poremećajem iz spektra autizma.

- Može biti odličan alat za proučavanje socijalnih vještina kod djece s poremećajem iz spektra autizam.
- Djeca su danas izrazito fokusirana na ekrane. Ako uzmemo tu tezu u obzir, dijete s deficitom u pažnji/ koncentraciji/ fokusu bi trebalo biti nešto bolje fokusirano na video klip nego na klasično promatranje radnje. Ako govorimo u kontekstu snimanja socijalno prihvatljivih ponašanja u trenucima kada možemo predvidjeti kako socijalna situacija neće biti razumljiva djetetu, video klip je odlično rješenje kako bi neposredno prije predviđene situacije djetetu pokazali kako bi izgledalo socijalno prihvatljivo ponašanje. Također jako dobar alat za snimanje radnje koju dijete radi u funkciji prepričavanja prošlih događaja, gdje dijete gleda sebe, gleda radnju u kojoj je sudjelovao te se potiče prepričavanje nečega što se dogodilo u prošlosti (poticanje različitih komunikacijskih funkcija).
- U doba digitalizacije, djeca su jako izložena ekranima. Možda bi ovakav način sekvencioniranja zadataka (osobito prompting) omogućio veći fokus učenika na video materijal od klasičnog vizualnog materijala (sličica).

6. Što mislite za poučavanje kojih vještina/sposobnosti se može koristiti video modeling i video prompting?

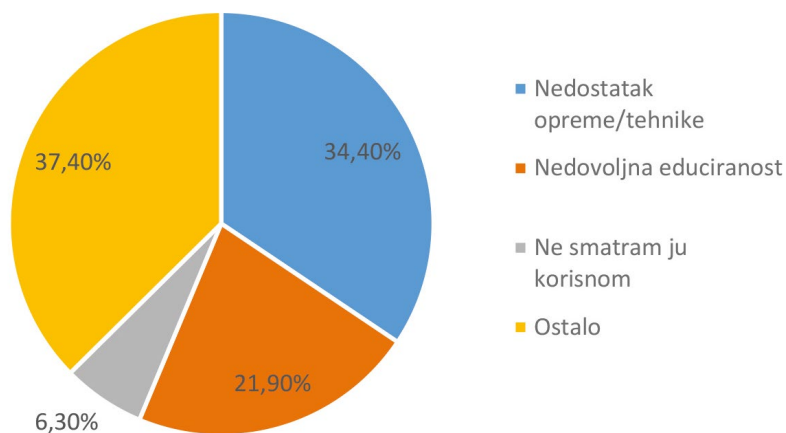
Na ovo pitanje 6,3% ispitanika odgovorilo je da se ove metode mogu primjeniti u poučavanju svakodnevnih vještina što uključuje brigu o sebi, pospremanje, kuhanje i sl. Njih 3,1% su naveli da se ovim metodama djeca mogu poučavati igranju. Isti postotak ispitanika (3,1%) navodi da se metode koriste za poučavanje socijalnih vještina (ulazak u skupinu, interakcije itd), a 87,5% su naveli da se ove metode mogu koristiti za poučavanje svih vještina koje su navede, među kojima je bila i stavka „socijalno prihvatljivo ponašanje“, koju nitko pojedinačno nije zaokružio.

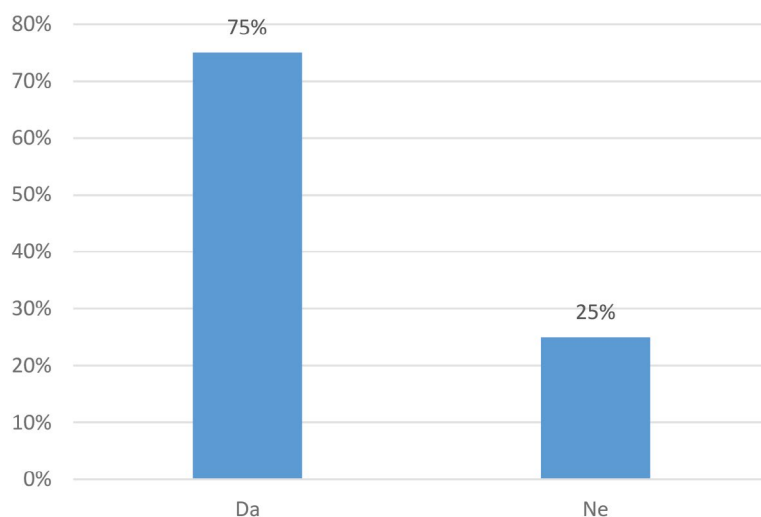

7. Što Vas sprječava u korištenju ove metode podučavanja?

Najviše ispitanika (34,4%) odgovorilo je da je nedostatak opreme, odnosno tehnike razlog zbog kojeg ne koriste ovu metodu poučavanja. Zatim, 21,9% je kao razlog navelo nedovoljnu educiranost. Neki ispitanici (6,3%) ju ne smatra korisnom, neki se nisu dosjetili ovakvih metoda poučavanja, a neki smatraju da ih je potrebno koristiti uz ostale metode poučavanja, te da same po sebi nisu učinkovite.

8. Ako do sada niste upotrebljavali ovu metodu poučavanja u svome radu, razmišljate li nakon ove ankete dodatno se educirati o ovome području i primijeniti je u svome radu?

Kao što je vidljivo iz grafa, 75% ispitanika razmišlja o dodatnoj edukaciji o video modelingu i video promptingu, a 25% njih to nema u planu.

DISKUSIJA

Da bi osobe s poteškoćama u razvoju, posebice osobe s intelektualnim teškoćama i poremećajem iz spektra autizma, samostalno funkcionirale te bile socijalno prihvaćene i aktivne u društvu potrebno je kontinuirano raditi na njihovim socijalnim kompetencijama. Brojna svjetska istraživanja govore o koristi i pozitivnim učincima video modelinga i video promptinga u radu s ovim skupinama, kao što su istraživanja autora Canella-Malone i sur. (2011) te Nikopoulos C. K. i Keenan M. (2004). Rezultati ankete o poznavanju i korištenju video modeling i video prompting metoda u poučavanju na području Bosne i Hercegovine i Republike Hrvatske su pokazali da su stručnjaci uglavnom upoznati s ova dva pojma, ali da ih kao metode poučavanja vrlo malo koriste u svome radu, između ostalog zbog nedostatka opreme/tehnike i nedovoljne educiranosti. Kako bi poučavanje bilo kvalitetno, ispravno i uspješno potrebno je provoditi više istraživanja i edukacija na temu video modelinga i video promptinga na područjima Bosne i Hercegovine i Republike Hrvatske. Današnje doba digitalizacije i novih tehnologija može predstavljati prednost u novim načinima poučavanja kao što su ove dvije metode, jer sve veći broj djece i mladih osoba s poteškoćama u razvoju provodi slobodno vrijeme za ekranima. Stručnjaci bi trebali, upravo iz tog razloga, u svoj rad uključiti poučavanje putem video modelinga i video promptinga. Zbog velike zainteresiranosti prema ekrenima, pretpostavlja se da će dijete veći fokus pažnje usmjeriti na radnju koju prikazuje video nego na radnju koju mu demonstriramo.

LITERATURA

1. Cannella-Malone, H. I., Fleming, C., Chung, Y.-C., Wheeler, G. M., Basbagill, A. R. i Singh, A. H. (2011). Teaching Daily Living Skills to Seven Individuals With Severe Intellectual Disabilities: A Comparison of Video Prompting to Video Modeling. *Journal of Positive Behavior Interventions*, 13(3), 144–153.
2. Devender R. Banda, Maud S. Dogoe i Rose Marie Matusznyi Source (2010). Education and Training in Autism and Developmental Disabilities. *Division on Autism and Developmental Disabilities*, 46 (4), 514-527.
3. Jančec, M., Šimleša, S. i Frey Škrinjar, J. (2016). Poticanje socijalne interakcije putem socijalnih priča u dječaka s poremećajem iz spektra autizma. *Hrvatska revija za rehabilitacijska istraživanja*, 52 (1), 87-99. Preuzeto s: https://hrcak.srce.hr/index.php?show=clanak&id_clanak_jezik=238039
4. Lee, N., J. (2015). *Review Journal of Autism and Developmental Disorders*. New York:
5. Springer Science Business Media.
6. Nikopoulos C. K. i Keenan M. (2004). Effects of video modeling on social initiations by children with autism. *Journal of Applied Behavior Analysis*, 37, 93-96.

PRIKAZ KNJIGE

PROCES KREATIVNOSTI I PRIKAZ ŽIVOTNIH POTENCIJALA OSOBA SA INVALIDITETOM U KNJIZI “HEROJ BEZ PLAŠTA”

THE PROCESS OF CREATIVITY AND LIFE POTENTIALS OVERVIEW OF PERSONS WITH DISABILITIES IN THE BOOK “A CAPELESS HERO”

Benjamin Avdić, Lama Taletović

Edukacijsko-rehabilitacijski fakultet, Univerzitet u Tuzli